

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

**Ijtimoiy-gumanitar
fanlarning dolzarb
muammolari**

Son 10 Jild 4
2024

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 10 (4) - 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2024

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

Турсунов Равшан Нормуратович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Холикулов Ахмаджон Боймаҳамматович – тарих фанлари доктори, Ўзбекистон Миллий Университети;

Габриэльян Софья Ивановна – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Миллий Университети.

Саидов Сарвар Атабулло ўғли – катта илмий ходим, Имом Термизий халқаро илмий-тадқиқот маркази, илмий тадқиқотлар бўлими.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Насирходжаева Дилафруз Сабитхановна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Остонокулов Азамат Абдукаримович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент молия институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Хожаев Азизхон Саидалохонович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Фарғона политехника институти

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакарров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Муҳаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Саидова Камола Усканбаевна – фалсафа фанлари доктори, “Tashkent International University of Education” халқаро университети;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Ўроқова Ойсулув Жамолиддиновна – фалсафа фанлари доктори, доцент, Андижон давлат тиббиёт институти, Ижтимоий-гуманитар фанлар кафедраси мудири;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Турдиев Бехруз Собирович – фалсафа фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Бухоро давлат университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳасанов Шавкат Аҳадович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Бахронова Дилрабо Келдиёровна – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Мирсанов Ғайбулло Қулмуродович – филология фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАР:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат хавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Эргашев Икром Абдурасулович – юридик фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Утемуратов Махмут Ажимуратович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳакимов Комил Бахтиярович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Юсупов Сардорбек Баходирович – юридик фанлар доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби;

Жўраев Шерзод Юлдашевич – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Бабаджанов Атабек Давронбекович – юридик фанлар номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Раҳматов Элёр Жумабоевич – юридик фанлар номзоди, Тошкент давлат юридик университети;

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Каюмова Насиба Ашуровна – педагогика фанлари доктори, профессор, Қарши давлат университети;

Тайланова Шохида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент;

Жуманиёзова Муҳайё Тожиевна – педагогика фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Ибрахимов Санжар Урунбаевич – педагогика фанлари доктори, Иқтисодиёт ва педагогика университети;

Жавлиева Шахноза Баходировна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети;

Бобомуротова Латофат Элмуродовна – педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), Самарқанд давлат университети.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Василя Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психологияси кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Шамшетова Анжим Караматдиновна – психология фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пулатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабобевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси.

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхатига киритилган.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари” электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

<i>Jale Özlem, Murodaliev Rakhmonali, Askarov Ollabergan</i> ABOUT ARCHAEOLOGICAL SURVEY IN TASHKENT REGION (2022)	9-17
<i>Хомиджонова Мафтунахон</i> АРХЕОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ СЕВЕРО-ЗАПАДНОЙ УСТРУШАНЫ, В ЧАСТНОСТИ БАСЕЙНА ЗААМИНСУ	18-26
<i>Nig'matullayev Ibrohim</i> SHIA JAMOALARINING MUQADDAS JOYLARI VA ZIYORATLARI	27-32
<i>Arslonbekov Nursulton</i> ZIYOVUDDINXON IBN ESHON BOBOXONNING ARAB MAMLAKATLARIDA BO'LGAN DASTLABKI SAFARI VA UNING NATIJALARI	33-36
<i>Nasirillayeva Nodirabegim</i> ABDULLA NOSIROVNING "TURON" KUTUBXONASIDAGI FAOILAYATI	37-42
<i>Tuyev Fazliddin</i> NAVOIY VILOYATIDA SOG'LIQNI SAQLASH BORASIDA O'ZARO TASHQI HAMKORLIK ALOQALARI	43-47
<i>Davlatova Shoir</i> TURKISTON SOVET AVTONOMIYASINING E'LON QILINISHI VA O'LKADA BOLSHEVIKLARNING BOSHQARUV TASHKILOTLARI	48-53
<i>Muminov Azizbek</i> TURIZM SOHASIDA EKOLOGIK BILIM VA EKOLOGIK MADANIYATNI YUKSALTIRISH	54-59
<i>Abdullayev Elbek</i> AMIR TEMUR VA MUZAFFARIYLAR DAVLATI O'RTASIDA MUNOSABATLARNI YO'LGA QO'YILISHI	60-63
<i>Turg'unov Sherzod</i> NAMANGAN VILOYATI SANOAT KORXONALARIDA MEHNATKASHLAR UCHUN YARATILGAN SOG'LIKNI SAQLASH, SPORT-SOG'LOMLASHTIRISH VA MADANIY – MA'RIFIY SOHADAGI SHAROITLAR HAQIDA FIKR MULOHAZALAR	64-71

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

<i>Berdaliyeva Muxabbatxon</i> O'ZBEKISTONDA UY-JOYNI MOLIYALASHTIRISHNI TARTIBGA SOLISH: IQTISODIY VA HUQUQIY JIHATLARI	72-79
<i>Ergashev Jahongir</i> KICHIK BIZNES FAOLIYATIDA TA'MINOT ZANJIRINI BOSHQARISHNING NAZARIY JIHATLARI	80-84
<i>Imomov Xolmurod</i> TA'LIM XIZMATLARI BOZORIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI	85-90

<i>Атамуродов Шерзод, Самадов Салоҳиддин</i> ИННОВАЦИОН ТАДБИРКОРЛИК ФАОЛИЯТНИ МОЛИЯЛАШТИРИШНИНГ НАЗАРИЙ- УСЛУБИЙ АСОСЛАРИ	91-99
<i>Қодиров Музаффар</i> РАҚОБАТ МУҲИТИДА ТАШКИЛОТЛАРНИ РИВОЖЛАНТИРИШ СТРАТЕГИЯСИ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШНИНГ УСЛУБИЙ АСОСЛАРИ	100-108
<i>Amiriddinova Muslima</i> ANALYSIS OF TOURISM SERVICE TYPE AND GENERAL CATERING TO INCREASE THE TRAFFIC AND TRAFFIC	109-114
09.00.00 – FALSAFA FANLARI	
<i>Yuldashev Tazabay</i> DARVIN VA MARKS TA'LIMOTI INSON BORLIG'INI OBYEKTIV TUSHUNTIRISHNING XULOSASI SIFATIDA	115-119
<i>Sultanov Og'abek</i> SHARQDA YOSHLAR MAS'ULIYATIGA DOIR FALSAFIY QARASHLAR RIVOJI	120-123
<i>Tursunkulova Shaxnoza</i> HADISLARDA INSONNING GO'ZAL FAZILATLARI XUSUSIDA	124-127
<i>Khushbokov Oybek</i> THE "TEACHER" PHENOMENON IN THE HISTORICAL AND PHILOSOPHICAL SPACE OF CULTURE	128-134
<i>Tojaliev Abduqosim</i> YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA ZAMONAVIY KADRLAR TAYYORLASH TIZIMINING INNOVATSION ISTIQBOLLARI	135-139
<i>Sadullaeva Matluba</i> NUMBER AS THE ESSENCE OF THINGS: PYTHAGOREAN PHILOSOPHY	140-145
10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI	
<i>Mirzakamolova Maftuna</i> ASSOCIATIV LINGVISTIKA VA UNING XUSUSIYATLARI	146-150
<i>Temirova Hayotxon</i> DIALECT CLASSIFICATION AND PHONETIC CHARACTERISTICS OF UZBEK DIALECTS IN THE SURKHANDARYA REGION	151-155
<i>Surmilova Elena</i> LINGUISTIC AND CULTURAL CHARACTERISTICS OF TONGUE TWISTERS: A LITERATURE REVIEW	156-164
<i>Mahmudova Nigoraxon</i> PRAGMALINGVISTIKADA IKKI YO'NALISH	165-169
<i>Ergasheva Gulshan</i> NEMISCHA FRAZEOLOGIZMLARNING STRUKTUR-SEMANTIK TAHLILI (INSON INTELLEKTUAL SALOHİYATINI IFODALOVCHI IBORALAR MISOLIDA)	170-174
<i>Masharipova Valentina</i> DIFFICULTIES CLASSIFYING PARALINGUISTIC MEANS IN A LITERARY TEXT	175-182

Ibragimova Gulshan

O'ZBEK SHOIRLARI VA ADIBLARI IJODIDA CHINOR DARAXTI OBRAZI 183-188

12.00.00 – YURIDIK FANLAR*Халиқулов Комолиддин*“COMITAS GENTIUM” ДОКТРИНАСИННИНГ ХОРИЖИЙ ДАВЛАТ СУД
ҚАРОПЛАРИНИ ТАҲ ОЛИШ ВА ИЖРО ЭТИШГА ТАЪСИРИ 189-195*Yakubov Xushnodbek*

TERRORIZMNING KELIB CHIQISH SABAB VA OMILLARI 196-202

*Mutalov Oybek*O'ZBEKISTONDA ELEKTRON SHARTNOMALARNING HUQUQIY TARTIBI:
MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 203-208*O'razbayev Laziz*DAVLAT BUYURTMASI ASOSIDA YARATILGAN MUALLIFLIK HUQUQI
OBYEKTLARINING HAMDA XIZMAT ASARINING O'ZIGA XOS JIHATLARI 209-214*Arslonqulova Aziza*INTELLEKTUAL MULK HUQUQINI XALQARO XUSUSIY HUQUQDA TARTIBGA
SOLISH MASALALARI 215-219**13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI***Saidova Kamola*КОМПАРАТИВНЫЙ АНАЛИЗ РОЛИ ШКОЛЫ И УНИВЕРСИТЕТА В ВОСПИТАНИИ
ЗАПАДНОЙ МОЛОДЕЖИ 220-225*Jumaniyozova Muhayyo*OLIV TA'LIMDA IJTIMOIV-GUMANITAR FANLARNI O'QITISHGA
KREATIV YONDASHUVNING ZARURATI 226-232*O'smanova Diloromxon*BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING ADABIY-NUTQIY KOMPETENSIYALARINI
SHAKLLANTIRISH VA TASHXISLASHNING ASOSIY MEZONLARINI ANIQLASH 233-240*Nasriddinov Dadaxon*OLIV HARBIV TA'LIMDA FIZIKA O'QITISH SAMARADORLIGINI MOBIL ILOVALAR VA
ROBOTOTEKNIKA ELEMENTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YUZASIDAN
AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR 241-250*Fayziyeva Dildora, Rajabova Gulchexra*BO'LAJAK PEDAGOGLARNING MEDIA KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH
ISTIQBOLLARI 251-259*Marhabo Sayfulloyevna*BUXORO JADIDLARINING TA'LIM-TARBIYAGA OID ASARLARIDA MILLIV
TARBIYA MUAMMO SIFATIDA 260-267*Юсупов Лутфуллоҳ*

КРЕАТИВ ТАЪЛИМНИ ЖАМИЯТ РАВНАҚИДАГИ АҲАМИЯТИ 268-272

Norboyev Farhod

INNOVATSIYALAR MANBALARI: AKTYOR-TARMOQ NAZARIYASI 273-278

Received: 30 September 2024

Accepted: 5 October 2024

Published: 15 October 2024

Article / Original Paper

SOURCES OF INNOVATION: ACTOR-NETWORK THEORY

Norboyev Farkhod Chorshanbievich,

Teacher of Termiz State Pedagogical Institute

Abstract. The article outlines the content and main postulates of one of the most important theories in the social sciences -the actor-network theory. The explanations of the theory regarding changes, causes, and factors of creativity are analyzed. The application of the actor-network theory to creativity and the innovation process, which arose at the end of the 20th century and became one of the interdisciplinary methodological theories, is described.

Key words: actor, network, action program, actor, change, hybridity, quasi-subject

INNOVATSIYALAR MANBALARI: AKTYOR-TARMOQ NAZARIYASI

Norboyev Farxod Chorshanbiyevich,

Termiz davlat pedagogika instituti o'qituvchisi

Annotatsiya. Maqolada ijtimoiy fanlardagi muhim nazariyalardan biri aktyor-tarmoq nazariyasi mazmuni, asosiy postulatlarini bayon qilingan. Nazariyaning o'zgarishlar, ijod sabablari, omillari borasidagi tushuntirishlari tahlil qilingan. XX-asr oxirida yuzaga kelib, fanlararo metodologik nazariyalardan biriga aylangan aktyor-tarmoq nazariyasining kreativlik va innovatsion jarayonga tatbiqi tavsiflangan.

Kalit so'zlar: aktyor, tarmoq, harakatlar dasturi, aktant, o'zgarish, gibridlik, kvazisubjekt

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V4I10Y2024N38>

Kirish. Sotsiologiyadagi muhim munosabatlarga xos nazariyalardan biri aktyor-tarmoq nazariyasi (ATN) bo'lib, bu nazariya *hisobga kirish* nazariyasi va ko'chish (translation) sotsiologiyasi sifatida mashhur hamda u ilk marta 1979 yilda Bruno Latour va Stiv Volgar tomonidan Hayot Laboratoriyasi (Laboratory Life)da qayd etilgan bo'lsa-da, atama ATN borasidagi taniqli tadqiqotchi Michel Callon ishlari bilan bog'lanadi [4]. Ushbu ikki kitob (birinchisi, yuqorida tilga olganimiz Hayot laboratoriyasi va B.Latourning yana bir asari *Fan harakatda* (Science in Action, 1987)) ATNga iqtibos berishda tilga olinuvchi eng asosiy ikki asar hisoblanishadi. Bu asarlar nazariyaning ba'zi muhim xususiyatlarini ifodalaydi: u etnografik metodologiyaga hamda kundalik amaliyotni tadqiq qilishga tayanishi; uning emik¹ kategoriyalar va ishtirokchilar refleksivligiga bo'ysunishi (bu ikki xossa etnometodologiyadan meros olingan, Garfingel ishlariga qarang) va uning eng katta yangiligi – amaliyotning o'lchanuvchan qismlari amaliyotning o'zini tashkil etuvchilar ekanligiga qat'iy ishonchdir.

ATN Fan va Texnologiyalar tadqiqotlari yondashuvlaridan biri sifatida boshlangan, ayni holat nazariyaning ijtimoiy texnologik jarayonlar, ya'ni ijtimoiylik, texnika, inson hamda artefaktlar (jihozlar)ning egizakligi haqida qayg'urishini izohlashi yoziladi. Albatta, B.Latour va

¹ Emic - muayyan til yoki madaniyatni o'rganish yoki tavsiflashga har qanday mavjud tashqi sxema nuqtai nazaridan emas, balki uning ichki elementlari va ularning ishlashi nuqtai nazaridan yondashish

S.Volgar xuddi H.Bekker san'at sohasida ko'rsatgani singari, ijod (kreativlik, yaratish) bu yolg'iz yetishma emasligi, ixtiro (yaralma narsa) yagona ixtirochining mahsuli emas, balki ko'plab *aktantlar (quyiga qarang), insonlar va inson bo'lmaganlar* orasidagi manfaatlarining barqarorlashuvidan kelib chiquvchi ijtimoiy madaniy va kontekstual natijalar ekanligiga kuchli isbotlar keltirishadi. Kreativ o'zaro ta'sir va innovatsion jarayonlar tavsifi va tahlili uchun Madeline Akrich va Bruno Latour kalit tushuncha "harakatlar dasturi"- aktantlar intiladigan va bir biriga "aylantirishi, ko'chirishi" orqali aralashtirishi va hech bir boshlang'ich aktant ko'zlamagan yangi harakat dasturi yaratilishini ifodalovchi termini qo'llashadi [1]. Aylantirish (ko'chish) jarayoni interaktiv (birgalikdagi o'zaro harakatlardan tarkib topadi), kommunikativ va kuzatiluvchan, modomiki, ATNning doimiy asosi o'zgarish sotsiologiyasidir. Shu kabi kuzatiluvchan birgalikdagi (o'zaro) harakatlar, ta'sirlashuvlar natijasi bo'lmish ixtiro "ishlaydi" chunki u "istayman"ni o'sha aktantlarga o'zgartirishga qodirdir. Misol uchun, Wiebe E.Bijker velosiped keysini tahlil qiladi. U velosiped hozirgi shaklini egallaganlik boisini Viktorian davri axloqi (ayniqsa, bu ayollarning ehtiyot saqlagan holda haydash imkoniga oid) va xavfsizlik hamda tezlik tashvishlarining har ikkalasini birlashtirib bilib o'zgarganligi (aylanganligi)gi bilan bog'laydi [3].

Nazariya keyinchalik asta sekin Fan va texnologiyalari tadqiqotlaridan ajralishni, kengroq chegaralar da'vo qilishni, sotsiologiyada alohida, boshqa yo'lda amal bajaruvchi sifatida o'rin olishni, ilmiy tadqiqot olib borish (ilmiy faoliyat) boshqa ijtimoiy faoliyatlardan mutlaq farqlanmasligiga tayanishni va na texnologik determinizm, na ijtimoiy determinizmni ma'qullamaslikni boshlaydi (ATN ning qonunlar antropologiyasiga tatbiqini bilish uchun qarang [13], moliya bozoriga tatbiqi uchun qarang [16]). ATNning tezlikda tan olinishni boshlashi faktiga boshqa ta'sir etuvchilar qatori fanning jamiyatda ahamiyati oshib borishi ham muhim hissa qo'shadi. Ayni jarayon bugungi kunda ham davom etmoqda va bunga kollaborativ bilimlar o'rnining oshib borishi [7], bilimlarning intensiv ishga aylanishi [2], kollektiv jarayonlarning ijtimoiy texnik tarmoqlarga birlashuvi kabi masalalar tahlil qilingan gumanitar fanlarga oid adabiyotlar orqali guvoh bo'lish mumkin.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Harakatlarning gibril tabiati

ATN tadqiqotchilari har doim dualizmni shodlantirishdan (misol uchun, texnologik determinizmni jamiyat uchun qulayroq vosita sifatida qarashga qarshi qo'yishdan) ehtiyot bo'lishgan, bunday tashvishlar chuqur ildizga ega. ATN tarafdorlari uchun Platonning "mutlaqlashtirishdan qochish va o'rtalikni tanlashda qat'iy bo'ling" maslahati shunday oraliq sohalarning xira sarhadlarini tadqiq qilish, bilish imkonini beruvchi nazariy model sifatida o'qilishi mumkin. ATning tayanch tushunchalaridan biri bu gibril bo'lib, u ijtimoiyot va harakat (lar) doimo murakkab o'zaro aloqalar, ta'sirlar mahsuli bo'lishi, hech qachon tabiat yoki madaniyat kabi sof sohalarga mansub bo'lmasligini anglatadi. Bu yo texnik yo ijtimoiy tushuntirmalarni ma'qul ko'ruvchi nazariy modellar ushbu tuzilmalarni tushuntirish, hatto tavsiflash uchun mos kelmasligini anglatadi. ATN uchun gidridlik aksioma emas, balki nazariya shiori "aktyorlarning o'zlarini kuzating" [14,12]ga chin ko'ngildan ishonish orqali har kim guvoh bo'la olishi mumkin bo'lgan nimadir. Bunga 1987 yilda B.Latour tomonidan olimlar va injenerlarni harakatda kuzatish orqali misol keltirib o'tadi.

B.Latour o'zining "Biz hech qachon zamonaviy bo'lmaganmiz" (We have never been modern (1993)) asarida aniq "simmetrik antropologiya" manifesti vositasida tabiat va ijtimoiylik "ajraluvi" haqidagi empirik chalkashlikni rad etadi. Uning fikricha, tabiat va jamiyat yoki texnologiya va madaniyat orasidagi bo'linish bartaraf etilishi hamda spektrumning har bir nihoyasi uchun boshqa turdagi tushuntirish talab etmasligi zarur.

Binobarin, biz bunda (ATNga ko'ra) bir tomonda inson subyektlar va tomonda inson bo'lmagan subyektlar bo'lmasligini, balki ular kvazisubjekt yoki kvaziobyektlar, aralash ontologiyadagi gibril ekanligini anglashimiz shart. Agar aktyor-tarmoq nazariyasining bir yolg'iz hissasiga urg'u berilishiga to'g'ri kelsa, unda bu hissa nazariyaning aktorni bir yolg'iz va

farqlanuvchan birlik sifatida emas, balki ko'proq tarmoqning o'zi sifatida konseptuallashtirishidir, bu g'oya B.Latourning "Birov harakat qilganda, boshqalar harakatga tushadi" so'zlarida umumlashtirilgan [11; 237]. Harakat allaqachon shakllanib bo'lgan subyektning maqsadli irodasi yoki istagidan kelib chiquvchi emas, balki turli xil mustaqil mavjudliklarning gibrid birlashmasi effekti sifatida tushuniladi. Nimadir yangi, oddiy tarzda qo'shilgan yoki faollashtirilgan elementlar bilan izohlab bo'lmaydigan yuzaga keladi [12].

Tadqiqot metodologiyasi. ATNning harakat versiyasida insonlar va inson bo'lmaganlar harakat dasturlariga erishish uchun birlashadilar (bunda harakat dasturi biror tomoning niyati yoki rejasi bilan cheklanmaydi) [14]. Jamoada ham insoniy, ham insoniy bo'lmagan ishtirokni hisobga olish zarurati o'ziga ATNga asoslangan uch prinsipni qamrab oladi. Ushbu prinsiplar: (a) agnosticism – ham insoniy ham insonga oid bo'lmagan omillarga xolis munosabat, (b) umumlashma simmetriya – qarama-qarshi nazarlarni neytral leksika va abstraksiyalar foydalanib, bir xil terminlar bilan tavsiflash, biror bir omilga maxsus tushuntirma bermaslik (c) erkin assotsiatsiya – texnologik va ijtimoiy orasidagi farqlar borasidagi barcha umumiy xulosalar likvidatsiyasi.

Assotsiatsiyalar biror bir tomonning ifodasi hisoblanmaydi, ayni paytda boshqalar uning shunchaki vositalari yoki ijrochilari bo'lishi mumkin. Ayniqsa, inson bo'lmaganlar o'z foydalanuvchilari-insonlar istaklarini aniq amalda ifodalovchi sodda o'rtaliq sifatida tushunilmaydi. Ular ko'proq B.Latour mediatorlar (o'rtakashlar) deya nomlovchilardir; boshqacha qilib aytganda, obyekt o'zi qabul qilayotgan impulsni yetkazishi (o'tkazishi) uchun uni o'zgartirishi yoki yuqorida qayd etgan konseptimizga qaytsak – ekvivalenti bo'lsa-da, uni nimagadir aylantirishi (o'zgartirishi) kerak, italyancha maqol "traduttore traditore ("tajrimon xoin", qarang [12]). Michel Kallon o'zining dengiz taroqlarini xonakilashtirish bo'yicha omadsizlikka uchragan mashhur original tajribasi natijasida har qanday boshlanma muvaffaqiyati uchun tomonlar – ularning tabiatidan qat'iy nazar – bir-birining harakat dasturini o'gira (tarjima qila) bilishga qodir bo'lishi yoki ular o'z umumiy boshlanmasi omadsiz bo'lish riskini ko'rish faktini umumlashtiruvchi "o'girish (tarjima) sotsiologiyasi" atamasini kiritadi [5].

Harakatlarni Vaqt va Makon bo'ylab ko'chirish vositasida jamoa qurish

Ushbu qarashning muhim oqibatlari bor, binobarin u moddiy obyektlarga ijtimoiy realikka (sohaga) kirish (aralashish) imkonini beradi. Inson bo'lmaganlarni ijtimoiyning foni yoki ozmi-ko'pmi cheklovchi "konteksti"da ko'rish, o'ylashdan ko'ra ATN texnik obyektlarga jamoalar qurilmasining haqiqiy ishtirokchilari sifatida qaraydi. B.Latour tushuntirishicha, bizning jamiyatimiz maymunlardan farqlanishi biz murakkabligimiz, ayni vaqtda ular soddaligi sababli emas: primatologlar tadqiqotlari maymunlar orasida ijtimoiylashuv ko'plab murakkab o'zaro aloqalarni qamrab olishini ko'rsatadi[11].

Maymunlarning "tabiiy tabiati" va "bugungi jamiyat" xususiyatlari orasidagi farqqa urg'u berish uchun B.Latour *kompleks* (ko'plab qismlardan tarkib topuvchi) va *murakkab* (o'zaro bog'liq, aloqador ko'p qismlardan tarkib topish) tushunchalarini farqlab olishni taklif etadi. Maymunlar jamoada har qanday o'zaro aloqalar, ta'sirlar yuz bermasin, uni tanlay bilish imkoniga ega emas, u bilan ish ko'rishga majbur, o'zlari ijtimoiy tartibotini ular orqali qayta qurishlari shart bo'lsa – ularning jamiyati kompleks; insonlar o'zaro aloqalarni izchillikda ko'rib chiqa olishadi, oldingini keyingi sifatida qora qutida saqlab qo'ya olishadi (texnik obyektlar hisobiga). Boshqacha qilib aytganda, artefaktlar o'zaro aloqalar (birgalikda harakatlar)ning kechiktirilishi, barqarorlashuvi, o'sha barqarorlashgan shakllardan boshqa birgalikdagi o'zaro harakatlarga ko'chirilishiga imkon beradi. Misol keltiramiz: ayni shu sabab bir kuni men Transport boshqarmasidan bo'lgan imtihonchini men avtomobil hayday olishimga ishontirganman, u menga bergan va mening kompyuterim (telefonim) xotirasida saqlanuvchi haydovchi litsenziyasi menga har doim politsiya ofitserini uchratganimda hayday olishimni, o'z haydashga qodirligim va malakamni qayta isbotlamaslikka imkon beradi. Haydovchilik litsenziyasi sharofati bilan mening Transport boshqarmasi imtihonchisi bilan

o'zaro munosabatim (birga harakatim), men va politsiya ofitseri uchrashganda bo'luvchi hodisa kutilganidek qora qutiga solingan va kafolatlangan.

Texnik obyektlarning o'zaro aloqalarni "ko'tarib yurish"ga qodirligi Coorenga o'zaro aloqalarning makonsiz (ko'chirma) xususiyati haqida so'z ochishga imkon beradi [6]: o'zaro ta'sir har doim boshqa joy va boshqa vaqtda ro'y bergan hodisalarni ham o'z ichiga oladi, chunki u hisoblar, hujjatlar va boshqa obyektlar vositasida ularni shu yerda hozir qila oladi.

Kreativlikka tatbiqlari

Bu kreativlik va innovatsiyalarni tadqiq qilishda mutlaqo boshqa yo'lni ochadi. Qayd etib o'tish joizki, ATN asosan 2007-yilgacha B.Latour faoliyat olib borgan va boshqa mashhur ATN tadqiqotchilari xususan, Antoine Hennion yoki Madeleine Akrich hali ham faoliyat yuritayotgan (Michel Callon yaqinda nafaqaga chiqdi) Parijda, Centre de sociologie de l'innovation (Innovatsiyalar sotsiologiyasi Markazi, ISM)da rivojlantirilgan; ISMdan tashqarida biz John Law, Annemarie Mol, Peter-Paul Verbeek, Vincent Lépinay va boshqa olimlarni tilga olishimiz mumkin. ATNning innovatsiyalarga qarashining asosiy elementi kreativlik solitar jarayon emasligidir, bu Antoine Hennionning havaskor musiqachilar bilan ishlarida [9] ko'rsatib berilgan, ushbu xulosa boshqacharoq tarzda boshqa tadqiqotlarda ham ifodalangan. A. Hennion mashhur musiqalar keyslari masalasida qayd etganidek, mashhur musiqa yaralish holatida ijodiy ish nafaqat "ijodiy jamoa" o'rtasida taqsimlanadi, balki texnik, moliyaviy va tijorat bo'lishi kerak bo'lgan ishlab chiqarish ishini bajarishda jamoat didining haqiqiy vositachilari sifatida ishlaydigan usullar, texnikalar va qurilmalarga ham tayanadi. Masalan, A.Hennion tushuntiradiki, qo'shiq faqat musiqaning o'zi bilan, yoki hatto musiqa va so'zlar aralashmasi bilan ("3 daqiqalik romanlar" deb tushuniladi) cheklanmaydi; unga musiqaning aylanishi, o'zgarishi va havasmandlarni "tortishi" ham kiradi. Shuning uchun ma'lum bir musiqa asari nima ekanligini uni yaratgan san'atkor asari sifatida ham, havaskorlar tomonidan qanday qabul qilinishi bilan ham cheklab xulosalash mumkin emas. Musiqa "texnikalar, sozlamalar, qurilmalar va jamoaviy tashuvchilar"ni nazarda tutadi, lekin ulardan hech kim uni ishlab chiqarmaydi, yaratmaydi; haqiqatan ham, "biz hech bo'lmaganda harakat manbalari haqida vaqtincha so'rashni to'xtatishimiz kerak. "Kim harakat qildi (yaratdi)?" kabi savollar endi ishlaymaydi "[9; 221].

Tahlil va natijalar.

Kreativlik bo'linuvchi va munosabatlarga xos sifatida

ANT jarayoni harakatni u inson bo'lish bo'lmasligidan qat'iy nazar individual bilan cheklamaydi. Harakat hech qachon yolg'iz iroda mahsuli emas, balki bir qancha butunliklar – aktyorlar tarmog'i mahsulidir.

Bu holat ANTning kreativlik munosabati borasidagi muhim element, konfiguratsiya tushunchasini ekanligini anglatadi. Binobarin, inson va obyektlar bunday konfiguratsiyalarni (bu kollektiv ham deya nomlanadi, pastga qarang) qanday qurishini tadqiq qilish, ular amalga oshirishi yoki saqlab turishi ehtimoli bo'lgan harakatlar dasturi darajasiga qisqaradi. Boshqacha qilib aytganda, insonlar faqatgina muhitni qurish yoki o'z harakatlarini amalga oshirish jarayonida bo'lishmaydi, balki bu bilan umuman harakat ehtimoli bo'lgan olamni qurishadi, chunki ular o'zlari qurayotgan olam ichida (u bilan) harakat qilishadi. Demakki, yangi narsalarni qurish, yaratish faqatgina yangi g'oyalarga egalikka intilayotgan ong mahsuligina emas, balki biz bizni o'rab turuvchi boshqa insonlar va artefaktlar bilan birgalikdagi harakat qilish (o'zaro munosabatda bo'lish) yo'llari natijasidir. Bunga o'z ranglarini aralashtirayotgan rassom misol bo'la oladi: buni qilar ekan, u nafaqat allaqachon rejalashtirilgan (bu ham alohida masala bo'lishi mumkin) harakatni amalga oshiradi, balki jarayonda yangi rang paydo bo'lar, yangicha kombinatsiyalarni taklif etar ekan, harakatning yangi ehtimolliklarini kashf qiladi.

Bilishdan dunyoda hayot kechiruvchi ko'p turli (insonlar va inson bo'lmaganlar) bo'lishlarga aynalish A.J.Greimasning narratologiya tushunchasi orqali konseptualashtirilishi mumkin. Fransuz lingvisti A.J.Greimas ATN rivojlanishiga muhim hissa qo'shgan va uni aniq, tushunarli tahliliy apparat bilan ta'minlagan tadqiqotchi hisoblanadi [8].

Ayniqsa, A.Greimas yondashuvi harakat semiotikasi matni to'g'ri o'rganishdan-da ilgari borishini taxmin qiladi. A.Greimas ko'rsatadiki, "qahramon" o'z intiluvini fazalari orasida harakatlanar ekan, boshqa narsalar qatori u asta sekin obyektlar, kompetensiyalar va u harakat qilishi bilan harakatlanuvchi yordamchilarni o'zlashtiradi. Misol uchun, sehrli qilich berilgach, ritsarga aylangan kambag'al dehqon haqida o'ylab ko'ring. Ritsar bu aktor-tarmoq; u sehrli qilichli, ajdarni o'ldira oluvchi dehqon, Garchi dehqon/qilich ikkiligi yaxshi amal (birlik) sifatida da'vo qilinishi va sabablanishi mumkin bo'lsa-da, ularning birortasi boshqasiz mavjud bo'la olmaydi (harakat qila olmaydi). A.Greimas uchun harakat mexanizmi qadr obyekt (bu pul, ritsar, missiya, o'zini hurmat qilish bo'lishi mumkin) aktantlar orasida aylanishi bilan ko'plab birlashish va bo'linishlar seriyasidan tarkib topuvchi sifatida tavsiflanadi.

Ushbu atama, aktant A.Greimas talqinshunoslik (narrative)da haqiqiy harakatdagi shaxsdan mustaqil, uni ontologiyasidan mustaqil tarzda uni to'ldiruvchidir (misol uchun qahramonning yordamchisi rolini sehrigar, eshak (ot) yoki qilich o'ynashi mumkin). B.Latour ushbu atamani kengaytiradi va uni sotsiologiyada aktor tushunchasi muqobili sifatida qo'llaydi. Shunday qilib, aktant shaxs yoki obyekt emas, sababi uning joyi mansubliklar (munosabatlar) tarmog'idadir. Ayni shu sabab, birlashma va ajrashmalar (disjunctionlar) harakatdagi aktantlarni transformatsiyalaydi va uni ko'rilayotgan masalaga nisbatan turlicha subyektiv maqomlar bilan ta'minlaydi. Jon va boylik orasidagi bog'lamalar Jonni boyga aylantiradi "Jonda tillar tangalarga to'la ko'za bor deyish" "Jon boy" deyishga funksional jihatdan ekvivalentdir [8; 88–89]. Bu ayniqsa egalik va borlik orasidagi aloqadorlikni tushunishda alohida ahamiyat kasb etadi, ya'ni bu transformativ funksiyaga yoki (qayta) konfiguratsiya salohiyatiga ega.

Kreativlik borasidagi tadqiqotlar ATNning eksternal nuqtai nazaridan foyda olishlari mumkin (psixologiyaga hurmat saqlagan holda): kreativlikni tushunish individual ongga "kirish"ni talab etmaydi, aksincha, biz harakat qiladigan va o'z navbatida shaxslar bo'lgan dunyoni tashkil etuvchi o'rnashma munosabatlar (bir qator bog'lovchilar va ajratmalar orqali) vositasida amaliyotni kuzatishda joylashadi.

Bu dunyo – geterogen mavjudliklar birlashmasi sifatida mumkin bo'lgan harakatlarga imkon beradi yoki to'sqinlik qiladi va yangi harakatlar dasturlarini, yanada keyingi munosabatlarni taklif qiladi. Shuning uchun "aktyorlarning o'zlariga" ergashish orqali biz ijodkorlik tatbiqini kuzatishimiz mumkin. Biroq, biz aktyorlikni odamlar bilan cheklamasligimiz kerak: aksincha, biz kuzatuvlarimizni kundalik ish va hayot muhitimizni to'ldiradigan ko'p yoki kamroq moddiy "narsalar" ga, shu jumladan artefaktlar, mashinalar, kompyuterlar, dasturiy ta'minot, doskalar, hujjatlar, qoidalar, nazariyalar va boshqa ko'plab birliklar (yoki aktantlar)ga kengaytirishimiz kerak. Bu, ATNga ko'ra, etnometodologiyadan meros bo'lib o'tgan etnografik metod hisoblanadi, chunki u ishtirokchilar ishi (amali) qismlari orqali o'rnatilgan munosabatlarni kuzatish imkonini beradi. Bunga pedologlar (tuproq haqidagi fan bilan shug'ullanadigan) namunalarni qismlarga saralash usuli xizmat qiladi, bu ularga Amazoniyada joyida ishlash va Fransiyadagi laboratoriya tahlillari o'rtasida uzluksizlikni (bir vaqtda ishlashni) amalga oshirishi imkonini beradi. Ushbu qismlarning oddiyliги tasodifiy kuzatuvchini aldashi mumkin: aslida har bir qism maxsus ma'lum bir joy (makon) manzarasiga hissa qo'shadi va ular tufayli tahlil natijalarini haritalarda ifodalash mumkin bo'ladi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Akirch M, Latour B. A summary of a convenient vocabulary or the semiotics of human and non-human assemblies. In: Bijker WE, Law J, editors. Shaping technology – building society. Studies in sociotechnical change. Cambridge, MA: MIT Press; 1992.
2. Alvesson M. De-essentializing the knowledge intensive firm: reflections on sceptical research going against the mainstream. J Manag Stud. 2011;48(7):1640–61.

3. Bijker WE. Of bicycles, bakelites, and bulbs : toward a theory of sociotechnical change. Cambridge, MA: MIT Press; 1995.
4. Callon M. The sociology of an actor-network: the case of the electric vehicle. In: Callon M, Law J, Rip A, editors. Mapping the dynamics of science and technology: sociology of science in the real world. Basingstoke: Macmillan; 1986a. p. 19–34.
5. Callon M. Some elements of a sociology of translation: domestication of the scallops and the fishermen of St Brieuc Bay. In: Law J, editor. Power, action and belief: a new sociology of knowledge? London: Routledge; 1986b. p. 196–223.
6. Cooren F, Fairhurst GT. Local? Global? No, dislocal: how to scale up from interactions to organization. Paper presented at the the 54th conference of the International Communication Association; 2004.
7. Норбоев Ф. Kreativlik va innovatsiya borasida zamonaviy nazariyalar //Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари/Актуальные проблемы социально-гуманитарных наук/Actual Problems of Humanities and Social Sciences. – 2023. – Т. 3. – №. 8.
8. Faraj S, Jarvenpaa SL, Majchrzak A. Knowledge collaboration in online communities. Organ Sci. 2011;22(5):1224–39. Garfinkel H. Studies in ethnomethodology. Englewood Cliffs: Prentice-Hall; 1967.
9. Greimas AJ. On meaning: selected writings in semiotic theory. Minneapolis: University of Minnesota Press; 1987.
10. Hennion A, Gomart É. A sociology of attachment: music amateurs, drug users. In: Law J, Hassard J, editors. Actor network theory and after. Oxford: Blackwell; 1999.
11. Latour B. We have never been modern. Cambridge, MA: Harvard University Press; 1993.
12. Latour B. On interobjectivity. Mind Cult Act. 1996;3:228–45.
13. Latour B. Pandora's hope : essays on the reality of science studies. Cambridge, MA: Harvard University Press; 1999b.
14. Latour B. La fabrique du droit : une ethnographie du Conseil d'État. Paris: La Découverte; 2002.
15. Latour B. Reassembling the social : an introduction to actor-network-theory. Oxford/New York: Oxford University Press; 2005.
16. Latour B, Woolgar S. Laboratory life : the social construction of scientific facts. Beverly Hills: Sage; 1979.
17. MacKenzie D. Material markets: how economic agents are constructed. Oxford: Oxford University Press; 2008.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 10 (4) – 2024

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамияти

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).